

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІТИКИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗЕД

Гайда Т.Ю.

Тернопільський національний економічний університет

В умовах загострення конкурентної боротьби на світовому та національних ринках набуває актуальності проблематика, що пов'язана з інформаційно-аналітичним забезпеченням зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Питання формування інформаційно-аналітичного супроводу ЗЕД є особливо актуальними для суб'єктів малого та середнього бізнесу, оскільки великі національні компанії, найчастіше, запозичують досвід провідних світових компаній, що мають у своїй структурі відповідні аналітично-інформаційні, бенчмаркінгові чи скаутингові підрозділи. Зрозумілим є те, що для ефективного функціонування на закордонному ринку адекватна та релевантна інформація є критично необхідною. І хоча в нашій державі й існують певні інститути, що займаються такими питаннями, але їх кількість є надто малою і їх діяльність є не завжди ефективною. Тому, на нашу думку, в даному аспекті доцільно було б врахувати досвід високорозвинених держав, де послугами аналітичних відомств та установ підприємства користуються постійно.

Загалом за джерелами фінансування та метою діяльності інститути аналітичного забезпечення економічної діяльності можна поділити на державні та недержавні. Державні фінансуються із бюджету і мають забезпечувати інформацією відповідних суб'єктів згідно програм розвитку. Недержавні фінансуються із різноманітних фондів а також через продаж своїх послуг та продуктів. До державних в Україні можна віднести Торгово-промислово палату України, відділи та відомства органів виконавчої влади і т.п. Прикладом недержавних аналітичних інститутів є Український центр економічних і політичних досліджень ім. Олександра Разумкова, Інститут економічних досліджень і політичних консультацій, Міжнародний центр перспективних досліджень, Центр соціально-економічних досліджень CASE тощо. Тут варто підмітити, що коло інтересів перелічених вище інститутів поширюється на політичні, суспільно-громадські та інші аспекти функціонування економіки.

Попри наявність у нас таких закладів, експерти вважають український аналітичний ринок погано розвиненим [2]. Це зумовлено вузькою спеціалізацією аналітичних центрів, невизначеним штатом фахівців, слабкою інформаційно-технічною базою тощо. Крім цього, останніми роками фінансування з боку міжнародних організацій зменшилось, як і попит на інтелектуальні послуги з боку держави та великого капіталу, що зумовило фінансові труднощі аналітичних центрів. Також варто згадати той факт, що членські внески за участь підприємства, наприклад, у Міжнародній торговій палаті є настільки високі, що вигідніше найняти відповідного аналітика, або й цілу команду, сформувавши аналітичний підрозділ. Враховуючи це, регіональним представництвам МТП варто переглянути свою цінову політику на членство.

Хоча тут варто відзначити й позитивні аспекти – високий науковий рівень, що пояснюється значною часткою професійних науковців у їх штаті. Інколи якість інтелектуального продукту навіть вища, ніж це можуть забезпечити іноземні аналітичні установи, що цілком обумовлено фаховим рівнем вітчизняних спеціалістів.

В той же час у США працює близько 1200 аналітичних центрів, які ще називають мозковими центрами або фабриками думок (think tanks). Аналітичні центри самого уряду США нараховують близько 5000 працівників і мають фінансування близько 1.5 млрд. дол. щорічно.

Загалом, в регіоні Північної Америки діє понад 1870 мозкових центрів, в країнах Західної Європи – біля 1200, в країнах Латинської Америки – біля 460, в країнах СНД – біля 200. В той час, за даними американського Інституту зовнішньополітичних досліджень, в Україні нараховують 43 аналітичні неурядові центри.

Достатньо яскравим прикладом ефективності вкладення грошей в інтелектуальну інфраструктуру є історія Стенфордського університету і його дітища – Кремнієвої долини. Університет був створений на приватні гроші, працював на промисловість і армію, завдяки ньому було створено технопарк високих технологій тощо. Таким чином для США було забезпечено лідерство у сфері високих технологій та передові інструменти інформаційного забезпечення.

Такими чином, резюмуючи вищесказане можна зробити висновок, що інститути аналітичного забезпечення відіграють суттєву роль у якості ЗЕД підприємств малого та середнього бізнесу і розвиток цих інститутів повинен бути одним із перших у пріоритетах заходів держави, спрямованих на розвиток малого та середнього бізнесу в Україні.

Список використаних джерел

1. Competing on Analytics: The New Science of Winning. Thomas H. Davenport.
2. Інвестгазета, №22, 11-17 юня 2007. – С.25.

УДК 65.012.12

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ДЛЯ АРМ АНАЛІТИКІВ СВІЛОТЕХНІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Гнатишин А.В.

Тернопільський національний економічний університет

Революційні перетворення, що відбулися останнім часом у сфері інформаційних технологій призвели до масового включення у практику управління підприємств світлотехнічної промисловості персональних комп'ютерів. Ефективне управління господарською діяльністю підприємства неможливе без якісної достовірної інформації про його фактичний стан. Процес аналітичної обробки інформації є досить трудомістким, оскільки вимагає опрацювання великого масиву інформації і, крім того, отримана інформація повинна бути оперативною. Особливості оперативного економічного аналізу в умовах комп'ютеризації покажемо на рис.1.

Рисунок 1 - Особливості оперативного економічного аналізу в умовах комп'ютеризації

За даних умов невіршеними залишаються питання концепції побудови програмного забезпечення автоматизованої системи економічного аналізу, та обрання конкретного програмного продукту, що використовувався би для АРМ аналітиків світлотехніки.